

یاست جمهوری

شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری

عنوان:

آیین نامه ساماندهی پژوهشگران مستقل کشور

مرجع تأیید سند	نام و نام خانوادگی دبیر کل	شماره و تاریخ صورتجلسه	امضاء
کمیسیون دائمی شورای عالی عتف	پیمان صالحی	جلسه شماره: ۲۱۶ و ۲۱۷ تاریخ: ۱۴۰۲/۰۷/۲۴ و ۱۴۰۲/۰۸/۳۰	

مرجع نگهداری سند	پرونده	قسمت	تاریخ و شماره ابلاغ سند
دبیرخانه شورای عالی عتف	-	-	۱۴۰۲/۰۷/۱۱ - ۳۱۴/۰۲۱۴۹۰

مشخصات سند	
عنوان سند: آیین نامه ساماندهی پژوهشگران مستقل کشور	
نوع سند: آیین نامه اجرایی	شماره سند:
ویرایش: نهایی	صفحه: ۲ از ۷

مقدمه

در سال های اخیر پژوهشگران زیادی در کشور پرورش یافته که از توانایی بالایی برخوردارند و جذب همه آنها در دانشگاه ها و مراکز پژوهش و فناوری میسر نیست. لذا می توان از توانمندی و ظرفیت بالای این افراد، به عنوان پژوهشگر مستقل در راستای حل نیازها و مسائل پژوهشی دستگاه های اجرایی، شرکت ها و مؤسسات دولتی، نهادهای عمومی غیردولتی و بخش خصوصی بهره گرفت. در این راستا و به منظور اجرای مصوبات بیست و هشتمین و بیست و نهمین جلسه شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری (مورخ ۱۴۰۱/۰۵/۱۲ و ۱۴۰۲/۰۴/۰۳) و اقدام شماره ۵۱۲۲۲۶ سند تحول دولت مردمی، این آیین نامه با هدف تسهیل شرایط همکاری پژوهشگران مستقل با دانشگاه ها و دستگاه های اجرایی از طریق تدوین ضوابط و نظامات رتبه بندی و مالی به شرح زیر به تصویب کمیسیون دائمی رسید.

ماده ۱- تعاریف و اختصارات:

شورای عالی عتف: شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری

شورای راهبری: شورای راهبری پژوهشگران مستقل

ستاد: ستاد پژوهشگران مستقل

هیئت مرکزی بررسی صلاحیت: هیئت مرکزی بررسی صلاحیت پژوهشگران مستقل

پژوهشگر مستقل: فردی با مدرک کارشناسی ارشد یا دکتری و یا معادل آنها در علوم حوزوی که شرایط پژوهشگری مندرج در این آیین نامه را کسب نماید.

ماده ۲- ارکان ساماندهی پژوهشگران مستقل:

۱- شورای راهبری

۲- ستاد

۳- هیئت مرکزی بررسی صلاحیت

۴- کارگزاران اجرایی

ماده ۳- شورای راهبری در سطح ملی در دبیرخانه شورای عالی عتف و با ترکیب زیر تشکیل می شود:

الف- نائب رئیس شورای عالی عتف و وزیر علوم، تحقیقات و فناوری (رئیس شورای راهبری)

ب- وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

ج- دبیر کل شورای عالی عتف (دبیر شورای راهبری)

د- دبیر شورای عالی انقلاب فرهنگی

ه- معاون علمی، فناوری و اقتصاد دانش بنیان رئیس جمهور

مشخصات سند	
عنوان سند: آیین نامه ساماندهی پژوهشگران مستقل کشور	
نوع سند: آیین نامه اجرایی	شماره سند:
ویرایش: نهایی	صفحه: ۳ از ۷

و- وزیر جهاد کشاورزی

ز- رئیس دانشگاه آزاد اسلامی

ح- رئیس مرکز مدیریت حوزه های علمیه

ط- وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی

ی- رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور

ک- یک نفر از رؤسای دانشگاه ها و پژوهشگاه های کشور با معرفی وزیر علوم، تحقیقات و فناوری و یک نفر با معرفی وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و با حکم رئیس شورای راهبری

ل- یک نفر از پژوهشگران برتر کشور به پیشنهاد دبیر شورای راهبری و با حکم رئیس شورای راهبری

تبصره: اعضای حقوقی در صورت عدم امکان حضور می توانند یکی از معاونان مرتبط را به عنوان نماینده ثابت و تام الاختیار برای حضور در جلسه معرفی کنند.

ماده ۴- وظایف شورای راهبری:

الف- تصویب سیاست ها، آیین نامه ها، دستورالعمل ها و رویه های اجرایی

ب- نظارت کلان بر حسن اجرای مصوبات شورای راهبری

ج- ارزیابی مستمر تحقق اهداف این آیین نامه

ماده ۵- ستاد با هدف برنامه ریزی عملیاتی و اجرای سیاست های ابلاغی شورای راهبری پژوهشگران مستقل در دبیرخانه شورای عالی عتف تشکیل می شود. رئیس ستاد توسط دبیرکل شورای عالی عتف منصوب می شود.

ماده ۶- وظایف ستاد:

الف- تدوین سیاست ها، آیین نامه ها، دستورالعمل ها و رویه های مورد نیاز برای تصویب در شورای راهبری

ب- تهیه گزارش های نظارتی اجرای مصوبات شورای راهبری و ارائه آن در شورای راهبری

ج- تهیه گزارش های نظارتی ارزیابی تحقق اهداف این آیین نامه

د- انجام همه امور اجرایی هیئت مرکزی بررسی صلاحیت

ه- پیشنهاد انتخاب کارگزاران اجرایی به هیئت مرکزی بررسی صلاحیت

و- ارزیابی سالانه کارگزاران اجرایی و ارائه به هیئت مرکزی بررسی صلاحیت

ز- ایجاد سامانه یکپارچه و متمرکز پژوهشگران مستقل

ح- بررسی اعتراض متقاضیان و پژوهشگران مستقل

مشخصات سند	
عنوان سند: آیین نامه ساماندهی پژوهشگران مستقل کشور	
نوع سند: آیین نامه اجرایی	شماره سند:
ویرایش: نهایی	صفحه: ۴ از ۷

تبصره ۱- تمامی درخواست‌ها، فرایندها، اطلاع‌رسانی‌ها و بررسی‌های موضوع این آیین نامه در بستر سامانه به صورت برخط انجام می‌شود. ستاد موظف است حداکثر سه ماه پس از تصویب این آیین نامه، زیرساخت نرم‌افزاری و امکان دسترسی به این سامانه را برای کارگزاران اجرایی و متقاضیان فراهم کند.

تبصره ۲- سامانه باید دسترسی به اطلاعات پژوهشگران مستقل دارای گواهی معتبر را برای دانشگاه‌ها، شرکت‌ها و دستگاه‌های اجرایی به صورت عمومی فراهم آورد به نحوی که امکان استفاده از این پژوهشگران به عنوان همکار فعالیت‌ها و طرح‌های پژوهشی در مراکز فوق تسهیل شود.

تبصره ۳- ستاد مسئولیت غریبال، بررسی و ابلاغ تصمیم هیئت مرکزی و بررسی صلاحیت تمامی درخواست‌های پژوهشگران مستقل (شامل اعطاء پژوهشگری مستقل، تمدید، ارتقاء) را بر عهده دارد. ستاد در صورت نیاز می‌تواند از ظرفیت کارگزاران اجرایی برای انجام وظایف یادشده استفاده کند.

ماده ۷- هیئت مرکزی بررسی صلاحیت: این هیئت در ستاد با ترکیب زیر تشکیل می‌شود.

الف- دبیر کل شورای عالی عتف (رئیس هیئت مرکزی بررسی صلاحیت)

ب- سه نفر از رؤسای دانشگاه‌ها و مؤسسات پژوهشی وابسته به وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و انتخاب وزیر علوم، تحقیقات و فناوری

ج- یک نفر از رؤسای دانشگاه‌ها و مؤسسات پژوهشی وابسته به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به انتخاب وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

د- یک نفر از رؤسای واحدهای دانشگاهی وابسته به دانشگاه آزاد اسلامی به انتخاب رئیس دانشگاه آزاد اسلامی

ه- یک نفر از رؤسای حوزه‌های علمیه به انتخاب رئیس مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه

و- چهار نفر از پژوهشگران برتر کشور

تبصره ۱- اعضای حقیقی به مدت ۴ سال با پیشنهاد دبیر شورای راهبری و حکم رئیس شورای راهبری منصوب می‌شوند.

تبصره ۲- جلسات هیئت مرکزی بررسی صلاحیت با حضور اکثریت اعضا رسمیت می‌یابد و تصمیمات آن با رأی موافق اکثریت اعضای حاضر در جلسه معتبر است.

تبصره ۳- رئیس ستاد به عنوان دبیر هیئت مرکزی بررسی صلاحیت منصوب می‌شود و همه وظایف اجرایی هیئت مرکزی بررسی صلاحیت را برعهده دارد.

ماده ۸- وظایف هیئت مرکزی بررسی صلاحیت:

الف- رسیدگی و بررسی پرونده‌های دریافتی از کارگزاران اجرایی

ب- صدور و ابطال گواهی صلاحیت پژوهشگران مستقل

مشخصات سند	
عنوان سند: آیین نامه ساماندهی پژوهشگران مستقل کشور	
نوع سند: آیین نامه اجرایی	شماره سند:
ویرایش: نهایی	صفحه: ۵ از ۷

ج- انتخاب کارگزاران اجرایی با پیشنهاد ستاد

د- تصمیم گیری در خصوص رکود علمی پژوهشگران مستقل

ماده ۹- کارگزاران اجرایی: دبیرخانه هیئت ممیزه دانشگاه های معین (دارای هیئت ممیزه مستقل) استان ها هستند.

تبصره ۱- کارگزاران اجرایی صرفاً می توانند درخواست متقاضیان بومی استان خود را بررسی کنند.

تبصره ۲- تعداد کارگزاران اجرایی در هر استان بسته به ظرفیت های علمی و تعداد متقاضیان قابل افزایش است.

تبصره ۳- کارگزاران اجرایی برای بررسی درخواست های مقاضیان از ظرفیت کمیته های منتخب و کمیسیون های تخصصی موجود در دانشگاه استفاده و نتیجه را به هیئت مرکزی بررسی صلاحیت اعلام می کنند.

تبصره ۴- در خصوص پژوهشگران مستقل علوم حوزوی، از ظرفیت مرکز مدیریت حوزه های علمیه به عنوان کارگزار اجرایی استفاده می شود.

ماده ۱۰- وظایف کارگزاران اجرایی:

الف- بررسی و امتیازدهی پرونده های متقاضیان پژوهشگری مستقل در چهارچوب مصوبات شورای راهبری

ب- ارجاع پرونده متقاضیان واجد شرایط به هیئت مرکزی بررسی صلاحیت

ج- اعلام دلایل عدم احراز به متقاضیان از طریق سامانه

د- پیشنهاد به روزرسانی آئین نامه ها و دستورالعمل های مربوطه به ستاد

تبصره - کارگزاران اجرایی موظف اند درخواست های پژوهشگران مستقل را ظرف حداکثر سه ماه بررسی و اعلام نظر کنند.

ماده ۱۱- سطوح پژوهشگران مستقل: متقاضیان پژوهشگری مستقل بنابر امتیازات کسب شده در یکی از چهار سطح زیر قرار می گیرند.

الف- پژوهشگر مستقل سطح ۱ (بالاترین سطح)

ب- پژوهشگر مستقل سطح ۲

ج- پژوهشگر مستقل سطح ۳

د- پژوهشگر مستقل سطح ۴

ماده ۱۲- متقاضیان گواهی پژوهشگری مستقل سطح ۴ و ۳ باید حداقل دارای مدرک تحصیلی کارشناسی ارشد و یا معادل آن در علوم حوزوی و پزشکی باشند و برای کسب سطح ۲ و ۱ داشتن مدرک دکتری تخصصی و یا معادل آن در علوم حوزوی و پزشکی الزامی است.

مشخصات سند	
عنوان سند: آیین نامه ساماندهی پژوهشگران مستقل کشور	
نوع سند: آیین نامه اجرایی	شماره سند:
ویرایش: نهایی	صفحه: ۶ از ۷

ماده ۱۳- ارزیابی و ارتقا: متقاضیان پژوهشگری مستقل، درخواست خود را از طریق سامانه ارسال می کنند. درخواست ها پس از بررسی اولیه توسط کارگزاران، برای تأیید نهایی به هیئت مرکزی بررسی صلاحیت ارسال و نتیجه از طریق سامانه به متقاضی ابلاغ می شود.

تبصره ۱- متقاضیان پژوهشگری مستقل پس از تأیید، ابتدا در سطح ۴ قرار می گیرند.

تبصره ۲- اعتبار گواهی پژوهشگری مستقل چهار ساله بوده و با درخواست شخص و پس از کسب امتیازات لازم برای یک دوره دیگر قابل تمدید است.

تبصره ۳- برای ارتقای سطح، ۴ سال ماندگاری در سطح پایین تر الزامی است. مدت زمان ماندگاری برای ارائه درخواست ارتقا به سطوح بالاتر، در صورت کسب امتیاز ۲ برابری و مطابق ضوابط دستورالعمل ارتقای پژوهشگران مستقل، با تأیید هیئت مرکزی بررسی صلاحیت قابل کاهش خواهد بود.

تبصره ۴- برای ارتقای سطح پژوهشگران مستقل، علاوه بر کسب امتیازات لازم، همکاری در طرح های پژوهشی با کارفرمای حقوقی الزامی است.

تبصره ۵- دستورالعمل نحوه امتیازدهی، اعطای گواهی، تمدید و ارتقای پژوهشگر مستقل طی ۳ ماه از تصویب این آیین نامه توسط ستاد تدوین و به تصویب شورای راهبری می رسد.

ماده ۱۴- متقاضیان و پژوهشگران مستقل اعتراضات خود را در زمینه عملکرد کارگزاران و فرایندهای اجرایی این آیین نامه، از طریق سامانه به ستاد اعلام می کنند. ستاد موظف است حداکثر طی ۳ ماه اعتراضات را بررسی و نتیجه را از طریق سامانه اعلام کند.

ماده ۱۵- امتیازات و تسهیلات: به منظور حمایت و تشویق استفاده از ظرفیت پژوهشگران مستقل، امتیازات و تسهیلات زیر به آنها اعطا می شود.

الف- پژوهشگری مستقل به عنوان یک شغل حرفه ای توسط تمامی دستگاه های تصریح شده در ماده ۵ قانون مدیریت خدمات کشوری پذیرفته می شود.

ب- همه دستگاه های اجرایی، شرکت ها، مؤسسات دولتی و نهادهای عمومی غیردولتی در راستای رفع نیازمندی ها و مسائل تحقیقاتی خود، مجازند از ظرفیت پژوهشگران مستقل در انجام پژوهش استفاده کنند.

ج- پژوهشگران مستقل سطح ۳ در صورت نیاز و مطابق با ضوابط داخلی دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی به شرط دارا بودن مدرک دکتری تخصصی می توانند به عنوان مشاور پایان نامه های کارشناسی ارشد انتخاب شوند.

د- پژوهشگران مستقل سطح ۲ در صورت نیاز و مطابق با ضوابط داخلی دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی می توانند به عنوان مشاور و استاد راهنمای پایان نامه های کارشناسی ارشد و مشاور رساله های دکتری انتخاب شوند.

مشخصات سند	
عنوان سند: آیین نامه ساماندهی پژوهشگران مستقل کشور	
نوع سند: آیین نامه اجرایی	شماره سند:
ویرایش: نهایی	صفحه: ۷ از ۷

هـ- پژوهشگران مستقل سطح ۱ در صورت نیاز و مطابق با ضوابط داخلی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی می‌توانند به‌عنوان مشاور و یا استاد راهنمای پایان‌نامه‌های کارشناسی‌ارشد و رساله‌های دکتری انتخاب شوند.

ماده ۱۶- سازمان تأمین اجتماعی و سازمان امور مالیاتی ضمن پذیرش پژوهشگری مستقل به‌عنوان یک شغل حرفه‌ای، موظف‌اند ظرف مدت ۳ ماه از تصویب این آیین‌نامه و با مشارکت دبیرخانه شورای عالی عتف و دستگاه‌های مرتبط، بخشنامه‌ها و دستورالعمل‌های مربوط به نحوه محاسبه و پرداخت بیمه و مالیات پژوهشگران مستقل را بر اساس ضوابط قانونی کشور، تدوین و ابلاغ کنند.

ماده ۱۷- سازمان برنامه و بودجه کشور می‌بایست اعتبارات لازم برای اجرای این آیین‌نامه را در ردیف بودجه سالانه دبیرخانه در نظر گیرد.

ماده ۱۸- این آیین‌نامه در ۱۸ ماده و ۱۷ تبصره، در تاریخ ۱۴۰۲/۰۸/۳۰ به تصویب کمیسیون دائمی شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری رسید و از این تاریخ لازم‌الاجرا می‌باشد و در صورت نیاز توسط کمیسیون دائمی بازنگری خواهد شد.

